

A versenyjog aktuális kérdései – 2023

Versenykorlátozó megállapodások és gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán

PPKE, 2024. február 20.

Tartalomjegyzék

- Jogszabályváltozások
- GVH határozatok
- Felszólító levelek
- Ágazati vizsgálatok, gyorsított ágazati vizsgálatok
- Soft law változások
- Kúriai döntések
- Alkotmánybírósági döntések

Tpvt. módosítások

- 2023. évi XXV. törvény – *A panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról*
 - A Panasztv. rendelkezéseinek alkalmazása a Tpvt. hatálya alá tartozó ügyekben [94/A. §]
 - (1) „A GVH által létrehozott, a Panasztv. szerinti elkülönített visszaélés-bejelentési rendszer a GVH Tpvt. szerinti panaszkezelési rendszere.”
 - (2) „A Tpvt. hatálya alá eső ügyekben a Tpvt. eltérő rendelkezése hiányában kell alkalmazni a Panasztv. rendelkezéseit.”
- 2023. évi XXXI. törvény – *Igazságügyi tárgyú törvények módosításáról*
 - Elektronikus hírközlő hálózat útján tartott tárgyalás és annak szabályai [66. § (4)-(7)]
 - A bírság maximális összege a bírság összegének mérlegelése során nem köti a versenytanácsot, csak a határozathozatalkor [78. § (3a)]
 - A bíróság ítéletének megküldése az igazságügyért felelős miniszternek az Európai Bizottság felé fennálló tájékoztatási kötelezettség teljesítése miatt olyan perekben, ahol alkalmazta az EUMSZ 101-102-t, vagy kártérítési perben [80/A. § (3), 88/U. § (4)]
- 2023. évi LIII. törvény – *Magyarország 2024. évi központi költségvetésének megalapozásáról*
 - Az előző üzleti évben elért nettó árbevétel 13%-ára emelkedett a kiszabható bírságmaximum [78. § (1b)]
- 2023. évi LXX. törvény – *Az állam működésének további egyszerűsítésével összefüggő rendelkezésekről*
 - A gyorsított ágazati vizsgálatot elrendelő, illetve a jelentéstervezet elkészítésének határidejének meghosszabbításáról szóló végzés közzétételének napja ezentúl nem a hirdetmény kifüggesztését, hanem a honlapon történő közzétételét követő nap. [43/D. § (1a); 43/E. § (2)].

Tpvt. módosítások

- 2023. évi XCVI. törvény – *Igazságügyi tárgyú törvények módosításáról*
 - A GVH *ex officio* tartja titokban azt a tényt, hogy egy panaszos a GVH-nál panasszal élt. [43/G. § (3) bek]
 - A GVH emellett a panasz beérkezésétől számított hét napon belül visszajelzést küld a panaszosnak. A visszajelzés küldése melőzhető, ha a panaszos ezt kéri vagy a panasz névtelen. [43/I. § (1a)]
 - A panasz beérkezésétől számítva ezentűl a GVH-nak hat hónap áll rendelkezésre a szükséges intézkedések megtételére. [43/I. § (2)]
 - Ha a panasz olyan, más hatóság hatáskörébe tartozó jogvítás ügyet érint, amely tekintetében jogszabály a hatóság eljárása megindításának feltételeként írja elő, hogy a fogyasztó az érintett vállalkozással közvetlenül megkísérelje a vítás ügy rendezését, a GVH a panasz megküldése helyett e körülményről tájékoztatja a panaszost, és a panasszal kapcsolatos további intézkedést mellőzi. [43/I. § (4a)]
 - Eljárási bírsággal sújtható az az ügyfél, aki nem jelöli meg egyértelműen azonosítható módon a védekezés céljából készűlt iratokat, és elmulasztja tételes indokolási kötelezettségét. [61. § (1a) bek. e) pont] [+ *Kúria Kfv. IV.37.324/2019/19. sz. végzés*]
 - A GVH az (EU) 2022/2560 rendelet ("FSR") szerinti feladatok ellátása során az Európai Bizottsággal való kapcsolattartásért felelős hatóságként együttműködik az Európai Bizottsággal és az FSR szerinti más tagállami hatóságokkal. [33. § (2e) bek.]
 - A Tpvt. egy új XI/E. fejezettel bővűl az FSR-nek való megfelelés céljából. Ezen fejezet alapján a GVH a az Európai Bizottság rendelkezésére bocsát bármely, az FSR által a Bizottságra ruházott feladatai ellátásához szükséges információt. Ha az Európai Bizottságnak történő tájékoztatás megadásához szükséges információval más hatóság vagy szerv rendelkezik, a GVH határidő tűzésével megkeresi e hatóságot vagy szervet. Emellett, ha a GVH a hatáskörében eljárva észleli, hogy külföldi támogatás állhat fenn és az torzíthatja a belső piacot, az ezzel kapcsolatos információt az FSR 35. cikke szerint továbbítja az Európai Bizottságnak. Ha az FSR alapján az Európai Bizottság vizsgálati cselekmény foganatosítását kéri a GVH-tól, a foganatosításra a versenyfelügyeleti eljárás szabályait az XI/E. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni [80/U. §]

Csoportmentességi rendeletek

- 456/2023. (X. 5.) Korm. rendelet
 - Kutatási és fejlesztési megállapodások egyes csoportjainak versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről
 - A kutatás fejlesztési megállapodásban részt vevő vállalkozások jogosultak hozzáférni a kutatás és fejlesztés végeredményéhez
 - Különösen súlyos korlátozás esetén nem mentesülhet (pl. árak rögzítése, piacfelosztás)

- 467/2023. (X.12.) Korm. rendelet
 - Szakosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről
 - Kizárólagos beszerzési/szállítási kötelezettség, közös forgalmazásban való megállapodás
 - Különösen súlyos korlátozás esetén nem mentesülhet (pl. árak rögzítése, piacfelosztás)

GVH határozatai

- Vj/29/2021. – Közbeszerzési kartell hajóüzemeltetők között
- Vj/44/2022. – Utóvizsgálat a telekommunikációs piacon
- Vj/31/2021. – Viszonteladói árak rögzítése a horgász cikkek piacán
- Vj/5/2018. – Közös jogkezelő szervezetek üreshordozói díj-meghatározása
- Vj/3/2015. – Útfestő kartell
- Vj/76/2014. – Sósóró kartell

GVH határozatai (folyt.)

- **Vj/29/2021. (2023.07.12.): Közbeszerzési kartell a hajóüzemeltetők között**
- Közbeszerzési kartell a dunai menetrend szerinti hajóüzemeltetők között (2020-2021)
- Tpv. 11. § megsértése: közbeszerzési eljárásban piacfelosztás és árörögítés
- 3 vállalkozás egységes és folyamatos jogsértést követett el azzal, hogy
 - megosztották egymással az árszintjeiket
 - pályázati anyagaikat azonos személy állította össze
 - pusztán támogató ajánlatok benyújtása céljából alapítottak vállalkozásokat
- 10 M Ft bírság (sikertelen engedékenységi kérelem, kkv. státusz, utólagos megfelelési program)
- A GVH először megadta az engedékenységet > 30%-os bírságcsökkentés
- A vállalkozások a VT tárgyaláson vitatták a helyszíni kutatás engedélyezésének jogszerűségét (így a bizonyítékok felhasználhatóságát), de fenntartották az engedékenységi kérelmet. Keresetet indítottak a VT határozat ellen.
- A GVH szerint így nem tekinthető valódinak az együttműködés
 - A bírság csökkentésének feltétele a folyamatos jóhiszemű, és teljes mértékű együttműködés
- A VT új határozatában visszavonta a 30%-os bírságcsökkentést.

GVH határozatai (folyt.)

- **Vj/44/2022. (2023.03.07.): Utóvizsgálat – Telekom**
- A Telekom nem teljesítette a VJ/56/2017. számú ügyben tett kötelezettségvállalásait
- Az alapeljárás 2017 novemberében indult a Tpvt. 21. § megsértése miatt
- Az alapügy bírság kiszabása nélkül kötelezettségvállalással zárult:
 - 406 településen bevezeti a „Flip” díjcsomagot
 - széles műsorkínálatot nyújtó televíziós-, nagy sebességű internet-, és vezetékes telefonszolgáltatás
 - a csomagról tájékoztatást tesz közzé a weboldalon
- 2022 októberében indult utóvizsgálat a kötelezettségvállalások teljesítésének ellenőrzésére
- Nem valósult meg maradéktalanul: A Telekom késedelmesen nyújtotta be az előfizetők részére szóló tájékoztatásról szóló beszámolót a GVH-nak (igazolás elmulasztása)
- 1,9 M Ft bírság

GVH határozatai (folyt.)

- **Vj/31/2021. (2023.04.05.): Vizonteladói árak rögzítése a horgász cikkek piacán**
- Tpvt. 11. § (2) bek. a) pont és EUMSZ 101. cikk (1) bek. a) pont megsértése
- A TOP-FISH Kft. 2017 és 2021 között folyamatos és egységes versenykorlátozást valósított meg
 - rögzítette a vizonteladói árakat,
 - szankcionálta is az annál alacsonyabb árakon értékesítő vizonteladókat,
 - az általa adott iránymutatás betartását nyomon követte és
 - megakadályozta, hogy a kiskereskedők akciót vagy árleszállítást hajtsanak végre egyeztetés nélkül
- 27 M Ft bírság (engedékenységi kérelem (50%), egyezségi eljárás (30%), kkv. státusz, utólagos megfelelési program (5%))

GVH határozatai (folyt.)

- **Vj/5/2018. (2023.05.05.): Utóvizsgálat – Közös jogkezelők**
- A magyarországi öt közös jogkezelő szervezet nem teljesítette a VJ/15/2014. sz. ügyben az üres hordozói díjak meghatározására vonatkozó vállalásait
- Az alapeljárás 2014-ben indult (2016-ban zárult) a Tptv. 21. § és az EUMSZ 102. cikk megsértése miatt.
- A jogkezelők
 - piackutatása aggályos és pontatlan volt (reprezentativitás és a mintavétel tekintetében)
 - megsértették a közös jogkezelésről szóló törvény rendelkezéseit (Kjkt. 148. § (2) bek. a gazdasági hatásvizsgálatról)
- A jogkezelők – vállalásuk ellenére – továbbra sem térképezték fel elfogadhatóan (fogyasztói felmérés, közgazdasági tanulmány) a megváltozott felhasználási szokásokat, így hiányos és hibás elemzésekre alapozva szedtek be egy év alatt (2018-ban) mintegy 11,4 milliárd Ft díjat áttételesen a fogyasztóktól
- 210 M Ft bírság (enyhítő körülmény az időmúlás annak ellenére, hogy az eljárás alá vontak 26 alkalommal kértek határidő-hosszabbítást)
- A GVH felszólította a vállalkozásokat, hogy a jogdíjatalány meghatározására alkalmazzanak pontosabb módszertant
- A GVH ezúttal is felhívta a fogyasztók figyelmét az ÜHD visszaigénylésének lehetőségére

GVH határozatai (folyt.)

- **Vj/3/2015. (2023.09.14.): Útjelfestéssel és közúti táblázással foglalkozó vállalkozások kartellje**
- Tptv. 11. § (2) bek. és EUMSZ 101. cikk (1) bek. a) és c) megsértése
- 17 vállalkozás vett részt az egységes, folyamatos és összetett jogsértésben (2011-2015):
 - felosztották egymás között a piacot
 - egyeztették a tenderekre beadott ajánlati árakat és a munkával kapcsolatos kompenzációkat
 - előre megállapodtak a nyertes személyében
- Súlyosító körülmények (közpénzeket is érintő beszerzési eljárások, vezető tisztségviselők is érintettek voltak az ügyben)
- Közel 300 M Ft bírság (9 vállalkozás egyezségi nyilatkozatot tett, amelyben elismerték a jogsértést)

GVH határozatai (folyt.)

- 8 évig tartó eljárás
 - több mint 1100 aldokumentumból álló hatósági akta
 - a GVH összesen csaknem 2300 napot volt kénytelen várakozni különböző adatközlésekre, illetve az ügghöz kapcsolódó bírósági eljárások befejeződésére
 - 4 évig tartó büntetőper, amelynek lezárultáig a GVH felfüggesztette a versenyfelügyeleti eljárását 2018 és 2022 között, mivel a feltárt jogsértés közbeszerzéssel kapcsolatos elemei egyúttal bűncselekménynek is minősültek (Btk. 420. §)
 - A vállalkozások tisztségviselői ellen már nyomozás zajlott
 - A büntetőeljárásban a titkos adatgyűjtés átemelése volt a kérdés (titkos lehallgatások, jegyzőkönyv felhasználhatósága)
 - A titkos adatgyűjtés eredménye a büntetőügyben nem lett felhasználható („a titkos nyomozás eredményének nyílttá tételéig eltelt idő olyan hosszú időtartamú volt, ami a titkos információgyűjtés eredményének törvényes felhasználása lehetőségét kizárja”) [FT 31.Bf. 11.741/2021/13. ítélet]
 - Emiatt a VT is kizárta a titkos adatgyűjtés eredményeinek felhasználhatóságát
 - A VT figyelembe vette a felfüggesztés okozta elhúzódást a bíróság kiszabásakor

GVH határozatai (folyt.)

- **Vj/76/2014. (2024.01.24.): Útszóró só forgalmazó vállalkozások kartellje** [*idei határozat*]
- Tpv. 11. § és EUMSZ 101. cikk megsértése
- 6 vállalkozás vett részt a jogsértésben (2012-2014):
 - felosztották egymás között a tendereket
 - egyeztették a tenderekre beadott ajánlati árakat és a munkával kapcsolatos kompenzációkat
 - előre megállapodtak a nyertes személyében
- Súlyosító körülmények (közpénzeket is érintő beszerzési eljárások, vezető tisztségviselők is érintettek voltak az ügyben)
- Közel 400 M Ft bírság (4 vállalkozás egyezségi nyilatkozatot tett, amelyben elismerték a jogsértést)
- A GVH 3,5 évre felfüggesztette az eljárást a folyamatban lévő büntetőügy miatt [*ugyanaz, mint az útjelfestő-kartellnél*]
 - Az ítélet miatt VT-nek új – a lehallgatási jegyzőkönyveket bizonyítékként fel nem használó – előzetes álláspontot kellett kialakítania

A kereskedelmi törvény (2005. évi CLXIV. tv.) alatti ügyek

- Vj/51/2021. – Versenyellenes üzleti kapcsolat az alkoholos italok piacán
- Vj/50/2021. – Termékkínálat korlátozása az alkoholos italok piacán

A kereskedelmi törvény (2005. évi CLXIV. tv.) alatti ügyek

7/B. § (1) Sör, üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) értékesítésével összefüggésben nem tehető olyan jognyilatkozat, amely értelmében a jognyilatkozat szerinti termék tekintetében a vendéglátó üzlet – ideértve az alkalmi rendezvényen való értékesítést is – vagy szálláshely (a továbbiakban e § alkalmazásában együttesen: italt árusító vendéglátó üzlet) egy naptári évre, illetve az alkalmi rendezvényre vonatkozó összes beszerzésének több mint 80%-a ugyanazon gyártótól származik.

(2) Az italt árusító vendéglátó üzlet köteles a sör – kivéve csapon értékesített sör –, üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) értékesítése esetén termékenként legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítését biztosítani.

(3) Sör csapon történő értékesítése esetén (1) bekezdés szerinti jognyilatkozat abban az esetben tehető, ha az italt árusító vendéglátó üzlet biztosítja legalább egy olyan, kisüzemi söröződe (gyártó) által előállított sör csapon történő folyamatos értékesítését, amely kisüzemi söröződe felett kisüzemi söröződének nem minősülő sörgyártó a Tptv. szerinti közvetlen vagy közvetett irányítással nem rendelkezik, és amely nem folytat sörgyártásra irányuló együttműködést kisüzemi söröződének nem minősülő sörgyártóval.

A kereskedelmi törvény alatti ügyek

- **Vj/51/2021. (2023.09.08.) – Heineken és Woda Bt. közötti versenyellenes üzleti kapcsolat**
- Kertv. 7/B. § (1) megsértése a Nádas sörözőben
- 15 M Ft bírság és megfelelési program kidolgozása (Heineken – visszaeső)
- Figyelmeztetés és belső eljárásrend kidolgozása (Woda Bt. – a részvétele csekély súlyáért)
 - Ennek a Woda Bt. úgy is megfelelhet, ha magára nézve kötelezőnek fogadja el a Heineken megfelelési programját.
- A Heineken alakított ki versenyellenes üzleti kapcsolatot a Woda Bt.-vel: szerződési feltételeivel arra ösztönözte, hogy a sörtermékek legalább 80%-át tőle szerezze be
- A VT hangsúlyozta, hogy a tényállás már nem újszerű, a jogsértés sem rövid ideig állt fenn, nem került sor a magatartás önkéntes megváltoztatására. A Heineken emellett felkészült, professzionális piaci szereplő.
- A jogszabály nem csak a *de jure*, hanem a *de facto* (kedvezmények, marketing támogatások révén elért) kizárólagosságot is tiltja
 - szerződési rendelkezések + kedvezmények = kizárólagosságra ösztönzés
- Ideiglenesen jogszerűtlenné vált forgalmazónak történő szállítások felfüggesztése
 - analóg helyzet: szelektív forgalmazási rendszerben a nem engedélyezett forgalmazók kiszolgálásának megtagadása megengedett

A kereskedelmi törvény alatti ügyek

- **Vj/50/2021. (2023.09.08.) – Dreher és Café Vian közötti versenyellenes üzleti kapcsolat**
- Kertv. 7/B. § (1) és (2) megsértése (utóbbi: a Café Vian 2021. 08. – 2022. 01. között egyetlen gyártó termékeit értékesítette)
- 12 M Ft bírság és megfelelési program kidolgozása (Dreher – nem visszaeső)
 - *olyan megfelelési program, amely biztosítja, hogy a Horeca egységekkel folytatott együttműködés során nem kerülnek alkalmazásra olyan üzleti feltételek – sem közvetlenül, sem közvetve – amelyek önmagukban vagy együttes hatásuként arra ösztönzik a vendéglátó üzletet, hogy beszerzésük 80%-ot meghaladó részét a Dreher Zrt. termékeiből elégítsék ki*
- Figyelmeztetés és belső eljárásrend kidolgozása (Café Vian – a részvétele csekély súlyáért)
- A Dreher szerződési feltételei arra ösztönözték a Café Viant, hogy kizárólag tőle szerezze be a sörkészletét
 - az új szerződés a korábbihoz képest növelte a beszerzendő Dreher termékek mennyiségét
 - a szerződés nem tartalmazott szankciós mechanizmust a Kertv. rendelkezéseinek megsértése esetére, de az alulteljesítés esetére igen
- A Dreher nem tett semmit annak érdekében, hogy a 20%-os kisüzemi értékesítésre vonatkozó szerződéses rendelkezéseknek érvényt szerezzen

Felszólító levelek

A GVH által 2023-ban kiküldött felszólító levelek

Feltételezett jogsértés	Érintett piac	Tárgyévben kiküldött felszólító levelek száma
autótörténeti nyilvántartás adatai valóságtartalmának megkérdőjelezhetőségén alapuló feltételezhetően megtévesztő kereskedelmi gyakorlat	gépjármű kereskedelem	1 db
a termékek magyar származására utaló szlogen feltüntetése feltételezhetően nem felel meg a szakmai gondosság követelményének	élelmiszer kiskereskedelem	1 db
taxi állomáshelyek hasznosítása feltételezhetően sérti a Tpvt. 11. §-ában és 21. §-ában foglalt tilalmakat	személyszállítás	1 db

GVH ágazati vizsgálatai

- Ágazati vizsgálat az alkoholos és alkoholmentes italok vendéglátóipari egységekben történő feldolgozásának piacán
- Gyorsított ágazati vizsgálat a tej- és tejtermékek piacán
- Gyorsított ágazati vizsgálat a tartós élelmiszerek piacán
- Gyorsított ágazati vizsgálat az online szálláshely-foglalás és szálláshely-szolgáltatás piacán

GVH ágazati vizsgálatai

- **Ágazati vizsgálat az alkoholos és alkoholmentes italok vendéglátóipari egységekben történő feldolgozásának piacán (2023.08.04.)**
- Vizsgálat okai:
 - panaszok és bejelentések a szálláshelyek és vendéglátóipari egységek (HORECA) valamint az italforgalmazók közötti megállapodásokkal kapcsolatban
 - vendéglátóipari egységek által árusított termékek kínálata
- A GVH javaslatai:
 - egyensúlyi helyzet kialakítása – versenykonform módon kialakított támogatás a HORECA-egységekkel
 - versenybarát polgári jogi konstrukciók kidolgozása
 - italforgalmazók ne írják elő az italok kiskereskedelmi árát
 - vendéglátóipari egységek folytassanak érdemi tárgyalásokat az italbeszerzések tárgyában
 - a jogalkotó vizsgálja felül a Kertv. 7/B. §-át a gazdasági visszaesés és a fogyasztók valós igényeinek tükrében
 - a kézműves üdítőital-piaci szereplők támogatása
 - a piac szereplői tartózkodjanak az ármegkötési és információmegosztási magatartástól
 - Vj/50/2022. és Vj/9/2023. – Maspex-ügyek

GVH gyorsított ágazati vizsgálatai

- **Gyorsított ágazati vizsgálat a tej- és tejtermékek piacán (2023.07.14.)**
- Vizsgálat okai:
 - a fogyasztói árak nagymértékben emelkedtek
 - a hazai piaci szereplők beszállítói pozíciója gyengült
 - a termékkategóriákon belül koncentráció lépett fel
 - a verseny torzulhat
- A GVH javaslatai:
 - árstop kivezetése (szakmai-konzultációs segítség)
 - nyerstej alapárprognózis módszerének felülvizsgálata
 - online árfigyelő rendszer fejlesztése és üzemeltetése
 - növényi italok fogyasztásának ösztönzése
 - fenntartható / visszaváltható csomagolás ösztönzése
 - folyamatos fellépés szükséges az ágazatban

GVH gyorsított ágazati vizsgálatai (folyt.)

- **Gyorsított ágazati vizsgálat a tartós élelmiszerek piacán (2023.08.03.)**
- 12 fajta konzerv- és fagyasztott zöldség- és gyümölcstermékre fókuszált
- Vizsgálat okai:
 - a tartós élelmiszerek árának nagymértékű emelkedése (fagyasztott zöldségek, gyümölcsök, konzervek)
 - időszakos hiányhelyzetek fennállása
- A GVH javaslatai:
 - a jogalkotó támogassa
 - az öntözőrendszerek telepítését, a megújuló energiaforrások használatának támogatását, a mezőgazdasági szakképzés célszerűsítését, az automatizálást célzó fejlesztéseket, termelői összefogást
 - szakmai konzultáció az Agrárminisztériummal
 - a termelői összefogás ösztönzése azzal, hogy a termelőszövetkezetek tartsák be a rájuk vonatkozó versenyszabályokat
 - üveg- és fém csomagolások újrahasználásának és újrahasznosításának ösztönzése
 - a kiskereskedelmi szektor készüljön fel a GVH további kiemelt figyelmére

GVH gyorsított ágazati vizsgálatai (folyt.)

- **Gyorsított ágazati vizsgálat az online szálláshely-foglalás és szálláshely-szolgáltatás piacán (2023.12.14.)**
- Vizsgálat okai:
 - versenyviszonyok elemzése
 - szállásadók irányában alkalmazott szerződési feltételek és gyakorlat (panaszok)
 - a körülmények a verseny torzulására utaltak
- A GVH javaslatai:
 - a jogalkotó tiltsa meg mind a tág, mind a szűk árparitás alkalmazását (benyújtott törvényjavaslat)
 - a szálláshely-közvetítők tegyék átláthatóvá a rangsorolás feltételeit és szempontjait
 - az általános szerződési feltételeket szabályozni kellene a szállásadók számára nyitva álló panaszkezelési mechanizmus, valamint a hibás teljesítés kölcsönös jogkövetkezményeinek tekintetében

GVH Iránymutatás

- **A közbeszerzési verseny tisztaságát érintő korrupciós kockázatokkal és kartellmegállapodásokkal kapcsolatos szakmai iránymutatás tartalma**
- Mit tehet az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás előkészítése során, hogy megfelelő legyen a verseny a közbeszerzési eljárásban?
- Mit tehet az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás során, hogy a verseny tisztaságának alapelve ne sérüljön?
- Az összeférhetetlenség a közbeszerzési eljárásban mint korrupciós kockázat
- Az ajánlatkérő vagy az ajánlattevő lehetőségei, ha a közbeszerzési eljárás feltételei versenykorlátozóak
- A közbeszerzési kartell fogalma és jogkövetkezményei
- Az ajánlatkérő jogi lehetőségei ajánlattevők versenykorlátozó magatartásának észlelése esetén

A Kúria döntései

- 4/2023. JEH – Az ésszerű határidő követelményéről versenyjogi ügyekben
- Kfv. 37.062/2023/9. – Villamosmérő szolgáltatások közbeszerzési kartell ügy
- Kfv. 37.702/2022/11. – Transzportbeton-kartell ügy
- Kfv. VI.37.359/2023/11. – Mezőgazdasági gép kartell ügy

A Kúria döntései (folyt.)

- **4/2023. JEH a versenyjogi tárgyú ügyben a határidőn túli bírságolás jogkövetkezményeiről (Vj/19-1405/2016) (2023.06.16.)**
- Az alapügy a képalkotó-diagnosztikai berendezések kartellje (Vj/19/2016) – 1,6 Mrd. Ft bírság (Tpvt. 11. §)
- Alaptv. XXIV. cikk (1): *Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.*
- A GVH az ügyintézési határidő leteltét követően hozta meg a határozatát, amit az eljárás alá vontak keresettel támadtak
- A bíróság a GVH határozatát az eljárási határidő túllépése miatt a bírság kiszabása körében megsemmisítette
- Az indítványozó bíró kérdése a jogegységi panasz eljárásban arra irányult, hogy versenyjogi ügyekben alkalmazható -e az AB Adóbírság határozata (25/2020. (XII. 2.) AB határozat)
- A Kúria döntése szerint a határozat versenyjogi ügyekben is alkalmazható. Az értékelés során egy négylépcsős tesztet kell alkalmazni:
 - a hatósági eljárás Alaptörvényre visszavezethető sajátosságai
 - az elmulasztott határidő jogi természete (anyagi / eljárási)
 - a közigazgatási szankció jellege (prevenció / represszió)
 - az előbbieket vizsgálata az ügy egyedi körülményeire figyelemmel
- Az ésszerű határidő követelménye nem azonos a törvényi határidő betartásával versenyjogi ügyekben sem (a törvényi határidő kiindulási alap)
- A kérdés, hogy a határidő túllépése egyben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is okozta-e

A Kúria döntései (folyt.)

- A Kúria döntésének elvi tartalma:
 - Versenyjogi ügyben a törvényi határidő lejártát követően is kiszabható bírság.
 - A bírság mértékének meghatározásakor az értékelés körébe kell vonni azt, hogy az ügyintézési határidő hatóság általi túllépése a jogsértő számára milyen jogsérelmet okozott, vagyis a tisztességes eljáráshoz való joga az adott ügy konkrét körülményeire figyelemmel sérült-e és az mennyiben indokolja a bírság mérséklését.
 - A határidőn túli szankcionálás jogszerűségének megítélésekor nincs jelentősége annak, hogy a hatóság felismerte-e a rá vonatkozó határidő túllépését.
 - A Kúria K.I. ítélező tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kf.II.37.959/2018/14. számú határozattól eltérhet.
 - A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kf.II.37.959/2018/14. számú határozata a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozható.
- Vö.: A VJ/2/2015. sz. Jász-Plasztik ügyben hozott kúriai ítélet - Kf.II.37.959/2018/14. számú határozat

A Kúria döntései (folyt.)

- **Kúria Kfv. 37.062/2023/9. ítélet (Vj/31-826/2017) Villamosmérő helyi szolgáltatások: közbeszerzési eljárás során versenykorlátozó megállapodás (2023.04.19.)**
- Elektromos mérőóra kartell (Vj/31/2017) – 300 M Ft bírság (Tpvt. 11. §, nem az EUMSZ 101. cikke)
- II. r. felperes az eljárás elhúzódását kifogásolta, mert a GVH szerinte visszaélészerű eljárási cselekményekkel hosszabbította meg az ügyintézési határidőt
- Az utóbb szükségtelennek bizonyuló eljárási cselekmény nem visszaélészerű, ha felmerülésekor indokoltnak tűnik
 - Az eljárási cselekmény indokoltsága az eljárás folyamatának egésze figyelembe vételével állapítható meg
- A bíróság szerint nem volt jogszerű a GVH döntésének az a része, amely egy korábbi munkavállaló e-mail címéről kiküldött email és az együttműködési megállapodás alapján találta igazoltnak az eljárás alá vont egyik vállalkozás részvételét a megállapodásban
- A GVH felülvizsgálati kérelmében a gazdasági egység doktrínájára hivatkozott, amely szerinte megalapozza egy konzorciumban részt vevő vállalkozás felelősségét is, ha a konzorciumban részt vevő másik vállalkozás részt vesz egy megállapodásban (képviselési jogosultság és egyetemleges felelősség)
- Erre azonban az alapeljárásban a GVH nem hivatkozott. Így ez nem képezhetette vizsgálat tárgyát a felülvizsgálat során.

A Kúria döntései (folyt.)

- A GVH szerint a nemzetközi esetjog (EJEB, EUB) alapján nyilvánvaló a gazdasági egység doktrínájának alkalmazhatósága
- A Kúria döntése:
 - A Kúria szerint az esetjog is tételes jogi szabály értelmezésén alapul
 - Téves tehát az az álláspont, amely szerint a versenyjogi jogsértésért való felelősség jogértelmezésre és esetjogra is alapítható
 - A GVH nem tudta bizonyítani, hogy az I. r. alperes tudott az e-mail elküldéséről, illetve, hogy az emailt küldő személy és az I. r. felperes között milyen jogviszony állt fenn a kérdéses időpontban. Nem elég valószínűsíteni csupán a betudhatóságot, azt bizonyítani szükséges
 - A nemzeti versenyhatóságnak a nemzeti jogon alapuló határozatát a nemzeti jog tételes jogi szabályaira kell alapítania, önmagában nemzetközi joggyakorlatra hivatkozással nem lehet jogsértést alapítani.

A Kúria döntései (folyt.)

- **Kúria Kfv. 37.702/2022/11. végzés (Vj/29-521/2011): Transzportbeton-kartell (2023.04.12.)**
- Vj/29/2011. sz. transzportbeton-kartell – 2,7 Mrd. Ft bírság
- Az eljárás alá vontak keresettel támadták a GVH határozatát a bizonyítás hiányosságai miatt
- 3 megismételt eljárás az FT előtt
- Az ügy során több kérdés is felmerült a védett tanúkkal kapcsolatban:
 - védett tanúvá minősítés, adatok zártan kezelése, meghallgatás megfelelése, elfogulatlanság, szavahihetőség
- A bíróságok szerint nem sérült az eljárás alá vontak tisztességes eljáráshoz való joga, mert a védett tanúvá nyilvánítás jogszerű volt, az ügyfelek a hatóság közreműködésével intézhettek kérdéseket a tanúhoz, az informátori díj nem okoz összeférhetetlenséget és a világnézeti beállítottság nem teszi hiteltelenné az írásos bizonyítékot
- H. K. tanú FT előtti meghallgatása > új bizonyíték, sikeresen ingatták meg a GVH által megállapított tényállás valóságát
- A Kúria harmadszorra megismételt eljárásban hozott határozatot is hatályon kívül helyezte

A Kúria döntései (folyt.)

- A Kúria döntése:
 - A Kúria szerint a Törvényszék egy bizonyítékot önmagában értékelt, nem vetette össze a többi bizonyítékkal.
 - Pedig kartellügyekben gyakori, hogy az eljárás alá vontak minden olyan körülményt tagadnak, amelyből a megállapodás létrejöttére lehet következtetni.
 - Az egyik tanú vallomásának értékelése kirívóan okszerűtlen volt, így azt a Kúria felülmérlegelte (a bíróság önmagában értékelt a tanúvallomást, nem a többi bizonyítékkal egybevetve)
 - A védett adatokat tartalmazó hatósági határozatban felhasznált tanúvallomások hitelességének megítélése kapcsán a bíróságnak kiemelt szerepe van, figyelemmel arra, hogy az iratokba betekinthes
 - A védett tanúk anonimitásának védelme nem csak a hatósági, de a bírósági eljárásban is vezethet bizonyos eljárásjogi korlátozásokhoz (pl. a védekezési jog korlátozásához)
 - Az új eljárásra vonatkozóan a Kúria a Törvényszék számára azt az iránymutatást adta, hogy a bizonyítékokat egyenként és összességében vegye figyelembe a fellebbezésben foglalt jogalapi és tényállásbeli kifogások elbírálásakor.

A Kúria döntései (folyt.)

- **Kúria Kfv. VI.37.359/2023/11. ítélet (Vj/10-371/2018) Mezőgazdasági gép kartell (2023.09.14.)**
- VJ/10/2018. sz. mezőgazdasági-gép kartell – 135 M Ft bírság
- A GVH visszavonta az engedékenységet az együttműködés hiánya miatt
- A GVH szerint az egységes gazdasági vezetés állandó, tartós jellege nem biztosított
- A döntés ellen a vállalkozások fellebbezéssel éltek a Fővárosi Törvényszék előtt
 - A FT a GVH döntésének és végzéseinek bírságot érintő részeit megsemmisítette
- A Kúria döntése:
 - A Tptv. 23. § (2) bekezdés d) pontja egy olyan irányítást takar, amely jogilag megfogható, tartós és tényleges döntésbefolyásolást eredményez; az eseti döntésekbe való beleszólás lehetősége ennek megállapításához nem elegendő (kisebbségi részesedés vagy tartós függőséget eredményező szerződés okozhat ilyet)
 - Az engedékenység esetében a teljeskörű, jóhiszemű és folyamatos együttműködés a bírság mellőzésének vagy csökkentésének a feltétele, nem pedig a bírságkiszabás során mérlegelendő körülmény.
- A FT ítéletének bírságra vonatkozó részét a Kúria hatályon kívül helyezte és e körben az FT-t új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította

A Kúria döntései (folyt.)

- **Kúria Kfv.II.37.762/2022/24. ítélet (Vj/61-216/2016) SZTMSZ-ügy (2023.06.07.)**
- VJ/61/2016. sz. SZTMSZ-ügy (munkaerő-kölcsönzés feltételeinek meghatározása, no-poach, no-touch kikötések) – 1 Mrd Ft bírság, az SZTMSZ-tagok mögöttes felelősként való megnevezésével
- A felperesek a jogsértés elévülésére és az ügyintézési határidő túllépésére is hivatkoztak.
- A Törvényszék ítélete az egyik felperes keresetét alaposnak találta, mert rá nézve elévült a jogsértés. A többi felperes vonatkozásában a keresetet részben alaposnak találta, ezért GVH-t új eljárás lefolytatására kötelezte. A Törvényszék szerint a GVH nem tett eleget az indokolási kötelezettségének a mögöttes felelősség alkalmazásának tekintetében.
- Felülvizsgálati kérelmek (felperesek + alperes)
- A Kúria döntése:
- Minimum munkaerőkölcsönzési díj és munkaerő-közvetítési szolgáltatói díjak – céljában versenykorlátozó árrögzítés
- A Kúria nem értett egyet az átcsábítási tilalom piacfelosztó megállapodásként történő értékelésével, de a cél szerinti jogsértést ennek a döntésnek a vonatkozásában is megállapíthatónak találta (beszerzési források korlátozása).
- A no-touch kikötés vonatkozásában a Kúria szerint azt nem lehet cél szerintinek minősíteni. Hatásalapú elemzésre van szükség.

A Kúria döntései (folyt.)

- A közbeszerzési kikötés vonatkozásában a GVH elmulasztotta a két ágazati szabályozás (Kbt., Tpv.) szerinti elemzést. A kikötés cél szerinti és versenykorlátozó jellege nem állapítható meg.
- Az engedékenységi politika a Tpv. 78/A. értelmezése alapján nem alkalmazható, az vállalkozások társulásainak döntésére nem terjed ki.
- Nincs arra vonatkozó jogszabályi felhatalmazás, hogy a társulással szemben versenyfelügyeleti bírságot kiszabó határozatban, annak rendelkező részében a GVH a Ptk. 6:2. § (3) bek. alapján „kötelmet keletkeztessen” a tagvállalkozásokkal szemben, és a határozat rendelkező részében az előző évi, vállalkozáscsoport-szintű nettó árbevételeik egymáshoz való viszonyulása arányában arányszámokat állapítson meg
 - az arányszámokat indokolnia kellett volna, és nem alkalmazhatta volna a vállalkozáscsoport globális szintű árbevételét kiindulópontnak
 - a társulási döntés miatt a társulást versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelező határozat rendelkező részében a tagvállalkozások felelősségi aránya nem szerepelhet.
- Az új eljárásban a no touch és a közbeszerzési kikötés körében kell csak vizsgálatot folytatni, valamint a bírságot is újra kell értékelnie (enyhítő körülmények miatt).
- Az SZTMSZ tagok döntés meghozatalában való részvételét az azonosított döntésekhez kapcsolódóan döntésenként, és vállalkozásonként kell feltüntetnie.

Az Alkotmánybíróság döntései

➤ 3344/2023. (VII. 5.) AB határozat

- A GVH a VJ/77/2016. sz. hulladékgazdálkodási kartell ügyben több, mint 307 M Ft bírságot szabott ki.
- A Törvényszék szerint a GVH nem lépte túl az ügyintézési határidőt. A Kúria nem mérlegelte felül ezt a megállapítást.
- Az indítványozó szerint a döntés sérti az At. XXIV. és XXVIII. cikkei (1) bekezdéseit (tiszteséges hatósági eljáráshoz való jog, törvényes bírósághoz való jog), valamint az EJEE 6. cikkét (tiszteséges tárgyaláshoz való jog)
- Az AB a panaszt elutasította:
 - A versenyellenes magatartáshoz – a büntetőjog ultima ratio jellegével összefüggésben álló – súlyos alapjog-korlátozással járó büntetések nem kapcsolódnak. A versenyfelügyeleti eljárás ezért nem tekinthető a szoros értelemben vett büntetőjogi vád elbírálására irányuló eljárásnak (hard core of criminal law), emiatt ugyanolyan szigorú követelmények, mint a tulajdonképpeni büntetőeljárások tekintetében, az ilyen eljárásokkal szemben nem támaszthatóak.
 - Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése értelmében a versenyfelügyeleti eljárás esetében is megállapítható, hogy a törvényi határidő túllépése önmagában nem eredményezi az észszerű határidő sérelmét, illetve ennek fordítottjaként az ügyintézési határidő formális betartása sem jelenti az észszerű határidőn belüli döntéshez való jog sérelmének a hiányát, ezért a törvényes és észszerű határidő megtartottsága nem feltétlenül esik egybe.

Az Alkotmánybíróság döntései (folyt.)

- Határozathozatalra az ügyintézési határidő letelte után egészen az elévülésig van lehetőség versenyfelüyeleti eljárásokban.
- A vállalkozásnak konkrét jogsérelmet kellett volna igazolnia, amely okozati összefüggésben áll az ügyintézési határidő túllépésével.
- Az At. XXVIII. cikkével kapcsolatban: A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.
- Párhuzamos hatáskör gyakorlása esetében az uniós jog tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása.

Kérdések?

Köszönöm a figyelmet!

dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán

zoltan.barakonyi@bakermckenzie.com

bakermckenzie.com

Hegymegi-Barakonyi és Fehérvári Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda is a member firm of Baker & McKenzie International, a Swiss Verein with member law firms around the world. In accordance with the common terminology used in professional service organizations, reference to a "partner" means a person who is a partner, or equivalent, in such a law firm. Similarly, reference to an "office" means an office of any such law firm. This may qualify as "Attorney Advertising" requiring notice in some jurisdictions. Prior results do not guarantee a similar outcome.